

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

7.1.2013

Lausunnon antaja: Suomen tuulivoimayhdistys ry
Aihe: Hallituksen esitys ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
Viitteenne: YM16/400/2012

1. Johdanto

Suomen tuulivoimayhdistys (STY) haluaa huomauttaa siitä, että siltä ei ole pyydetty lausuntoa Ympäristönsuojelulain uudistuksesta. Laissa on useita kohtia, jotka koskevat suoraan tuulivoimarakentamista tai tulevat koskemaan myös tuulivoimarakentamista, vaikka niin ei lainsäätäjällä alun perin ole välttämättä tarkoittanutkaan. Merkittävimmät tällaiset kohdat ovat 11 § (merkittävät luontoarvot) ja 141 § (ääniympäristön laatu ja laatutavoitteet) sekä 8 § (toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäiseminen) ja 9 § (valtioneuvoston asetukset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemiseksi).

2. Ehdotettu 11 §, merkittävät luontoarvot

Lain yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyt ympäristölupavaiheessa huomioitavat toiminnan sijoituspaikan luontoarvot on sidottu lajien ja luontotyyppien uhanalaisuuteen, mutta maisema- ja kauneusarvojen kohdalla esitetty määrittely on jätetty käytännössä avoimeksi. Myös maisema- ja kauneusarvot tulisi sitoa ainoastaan johonkin jo olemassa olevaan kriteeristöön, kuten jonkun muun lain nojalla perustettuihin maisema-alueisiin tai valtioneuvoston päätöksellä määritettyihin valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue tulisi huomioida ainoastaan, mikäli alue on merkitty maakuntakaavaan. Tuulivoimapuistoja ei pääsääntöisesti suunnitella maisemallisesti tai luonnonarvoiltaan tärkeille alueille. Tieto näistä alueista tulee olla käytössä jo hankkeen alkuvaiheessa,

ei vasta lupamenettelyssä, eikä vuosia kestävien esimerkiksi vireillä olevien maisema-alueinventointien jälkeen.

11 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa luontoarvoihin sisällytettyjen lintudirektiivin liitteen I lajien, artiklan 4.2 mukaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien ja muiden eri lajiryhmiin kuuluvien kansainvälisten erityisvastuulajimme merkittävä lajiesiintymä on myös esitetty liian laveasti, koska mukaan on otettu valtakunnallisesti merkittävien lajiesiintymien lisäksi myös alueellisesti uhanalaiset tai seutukunnalla harvinaiset lajit.

Ehdotetun 36 § 3 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, mikäli toiminta edellyttää ympäristölupaa vesilain 3 luvun nojalla. Mikäli merituulivoimahanke tarvitsee ympäristölupaa, käsittelee valtion ympäristölupaviranomainen näin ollen ympäristöluvan, jolloin 11 § koskee merituulivoimaa. Uhkana on, että tuulivoimaloiden ollessa kauaksi näkyviä rakennelmia, kauneus- ja maisema-arvot tulevat vaikeuttamaan merituulivoimahankkeiden toteuttamista huomattavasti sekä avaamaan mahdollisuuden uuteen selvitys- ja valituskierteeseen sekä vuosia kestävään oikeuskäytännönmuotoutumiseen. Tuulivoimaa voivat luontoarvot koskettaa laajemminkin, sillä valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen tarvittaessa ehdotettujen 36 §, 38 § ja 39 § nojalla eikä näin toimivalta ole kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Kumpikin (maisema ja linnut) voivat hyvin helposti muodostua ympäristöluvan myöntämisesteeksi jos viranomaiset niin haluavat tulkita. Tuulivoima on hanketyyppi, jonka erityisominaisuudet, tarpeet ja vaatimukset tulee ottaa myös YSL:n muutosvalmistelussa huomioon, jos sen käyttöön ottoa halutaan edistää.

STY:n mielestä luonnonarvojen määrittely ei kaiken kaikkiaan kuulu ympäristönsuojelulakiin, vaan luonnonsuojelulakiin. Toimijoiden, viranomaisten ja kansalaisten kannalta tarvitaan selkeää ja johdonmukaista lainsäädäntöä. Ehdotettu muutos vie päinvastaiseen suuntaan ja lisää eri lakien päällekkäisyyttä rikkoen näin ollen hallitusohjelman tavoitetta poistaa YVA-, lupa-, kaavoitusmenettelyjen päällekkäisyyttä, sekä nopeuttaa ja virtaviivaistaa näitä menettelyjä. **STY vastustaa 11 § ottamista mukaan lakiin.**

3. Ehdotettu 141 §, ääniympäristön laatu ja laatutavoitteet

Lain 141 § yksityiskohtaisissa perusteluissa sekä itse lakitekstissä on käytetty hyvin löysästi laatu-sanaa. Laatu tarkoittaa oikeaa työsuoritusta/tavaraa oikeaan aikaan, oikeassa paikassa ja oikeaan hintaan. Äänen kohdalla ei voitane puhua laadukkuudesta tai laadusta.

Lain yksityiskohtaisissa perusteluissa myös korostetaan, että melun vaarallisuus liittyy väestötason terveysriskiin. Yksityiskohtaisten perusteluiden lause: *"Ääniympäristöä ei voida pitää hyväksyttävänä, jos uni tai lepo häiriintyy tai jos väestötason terveysriski on merkittävä"* avaa kuitenkin oven täysin subjektiivisille tulkinnoille äänen vaikutuksista. Lause tulisi muuttaa muotoon: *"Ääniympäristöä ei voida pitää hyväksyttävänä, jos väestötason terveysriski on merkittävä. Terveysriskinä pidetään myös unen tai levon häiriintymistä"*. Tällöin uni ja lepo kytketään väestötasoon, ei yksittäisen ihmisen subjektiiviseen haitan kokemiseen.

Lain yksityiskohtaisissa perustelujen 141 § teksti vaikuttaa lisäksi siltä, että siinä on yhdistetty huoneakustiikan ja ympäristömelun vaatimuksia yhteen, lopputuloksen ollessa epäonnistunut. Esimerkiksi kaiuntaisuus kuuluu selkeästi sisätilojen äänimaailmaan ja STY:n käyttämien ääniasiantuntijoiden mukaan ulkoalueen jälkikaiunta-ajalle ei voi, eikä pidä, esittää vaatimuksia.

Ehdotettu 141 § vaikeuttaisi merkittävästi tuulivoiman lisärakentamista. Ehdotus on näin ollen täysin ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa, joissa mainitaan kokonaisuudistuksen tavoitteena olevan muun ohella ilmastonmuutoksen torjuminen. Lisäksi ehdotetun 141 §:n ja sen mukaisen asetuksenantovaltuuden suhde 8 §:ään ja 9 §:n mukaiseen asetuksenantovaltuuteen on epäselvä ja johtaa päällekkäiseen ja ristiriitaiseen sääntelyyn. **STY vaatii, että ehdotettu § 141 poistetaan.**

4. 5 §, 8 § ja 9 § melusääntely

Lain 5 § 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon tai hajun päästämistä ympäristöön, jonka seurauksena aiheutuu esim. terveyshaittaa tai ympäristön yleisen viihtyvyyden vähentymistä. Saman pykälän kolmannen momentin mukaan terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai elinympäristön terveellisyttä.

Ehdotetussa 8 §:ssä säädetään toiminnan harjoittajalle yleinen velvollisuus ehkäistä ennalta ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan haitalliset ympäristövaikutukset tai, milloin haitallisten vaikutusten syntymistä ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitettava ne mahdollisimman vähäisiksi. Ehdotettu 8 § yhdessä 5 § kanssa edellyttäisi tuulivoimaloiden rakentamista siten, että niistä ei aiheudu sellaista melua, joka olisi terveyshaitta, vähentäisi ympäristön yleistä viihtyisyyttä tai ympäristön soveltuvuutta yleiseen virkistyskäyttöön tai loukkaisi muutoin yleistä tai yksityistä etua. Näin kirjattuna ehdotetut pykälät vaikeuttaisivat tuulivoimarakentamista huomattavasti entisestään ja tekisivät hankkeiden luvituksen lähes mahdottomaksi. Etenkin tuulivoimameluun ja siitä koettavaan haittaan tai häiriöön on erittäin vahvasti liitettävissä häiriintyvän kohteen henkilökohtainen asenne ja tuntemukset tuulivoimahanketta kohtaan.

Myös STY korostaa, että terveyshaittaa ei saa aiheuttaa, mutta viihtyvyys on aina intressien yhteensovittamista. Intressien yhteensovittaminen viihtyvyyden osalta tulee käsiteltyä mm. kaavoituksessa, jossa on kielletty aiheuttamasta kohtuutonta haittaa, mutta viihtyisyyteen ja virkistyskäyttöolosuhteisiin sallitaan, ja tulee jatkossakin sallia, muutoksia. Esimerkiksi tuulivoimalle hyvin soveltuvat metsätalousalueet ovat hyvin yleisesti virkistyskäytössä mm. marjastukseen ja metsästyksen. Tällainen virkistyskäyttö on mahdollista tuulivoimaloiden rakentamisen jälkeenkin, mutta alueen viihtyisyyden voidaan kokea muuttuneen. Tällaiset, terveydelle vaarattomat muutokset tulee tuulivoimarakentamisen yhteydessä sietää ja hyväksyä. Ehdotetut 5 § ja 8 § eivät saa olla tämän kanssa ristiriidassa. Näin ollen STY vaatii muuttamaan 5 § ja 8 § siten, että erilaiset intressit, terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisy sekä EU:n uusituvan energian tavoitteisiin perustuva tuulivoimarakentaminen, ovat yhteen sovitettavissa.

Ehdotetun 9 §:ssä säädetään ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemistä koskevista valtioneuvoston asetuksenantovaltuuksista. STY kannattaa ja esittää valtioneuvoston asetuksen antamista tuulivoimamelulle, jotta ympäristöministeriön tuulivoimamelusuositusten aiheuttamat ristiriidat ja epäselvyydet suhteessa valtioneuvoston meluohjearvoja koskevaan päätökseen saisivat yksiselitteisen ratkaisun.

5. Lopuksi

STY pitää erittäin hyvänä, että sekava ja hajanainen ympäristösuojelulaki viimein uudistetaan. Hallitusohjelman mukaisesti ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen tavoitteena on muun ohella torjua ilmastonmuutosta. Tämä ei näy lakiuudistuksessa niiltä osin kuin tuulivoimarakentamista vaikeutetaan (erityisesti 8 §, 9 §, 11 § ja 141 §).

Lain uudistuksessa tulisikin välttää ylilyöntejä, eri pykälien ja lakien aiheuttamaa päällekkäistä sääntelyä ja lakiuudistuksen kiireellisestä aikataulusta johtuvia huolellisuusvirheitä. Ympäristöstä tulee kantaa vastuuta, mutta STY:n huolena on että lakiuudistuksen seurauksena ympäristölainsäädäntö kehittyy yhä monimutkaisemmaksi, laajemmaksi ja vaativammaksi ja lain tulkinnanvaraisuus lisääntyy.

Hallitusohjelman mukainen YVA-, kaava ja luvitusmenettelyjen päällekkäisyyksien purkaminen ja nopeuttaminen ei ole edennyt hallitusohjelmassa kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. Tämä työ tulisi aloittaa viipymättä ja huomioida myös lain uudistustyössä, johon tulee ottaa aikalisä.

Jari Suominen
Puheenjohtaja
Suomen Tuulivoimayhdistys

Anni Mikkonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Tuulivoimayhdistys